

KOVÁCS ERZSI ÉNEKESNŐ

„Úgysem hagyom abba soha”

A napokban ünnepelte nyolcvanötödik születésnapját hazánk egyik leghosszabb ideje aktív és egyben legsikeresebb énekesnője, Kovács Erzsi. A *Tűzpiros virág* és a *Rejtély* legendás előadóját néhány héttel korábban kerestük fel, hogy regényes pályafutásáról kérdezzük.

Kovács Erzsi otthona éppen olyan, ahogyan egy ünnepelelt előadó házáét elképzeli az ember: egymást érik benne a különböző díjak, arany- és platinalemezok, fotók és más relikviák. A tekintetet viszont mindegyiknél jobban vonzza a temérdek színes üvegkép, amelyek mind egy szálíg az énekesnő alkotásai. – Mostanában ritkábban festek, de ilyenkor is gyűjtöm a szép üvegeket, aztán amikor olyanom van, nekiülök. Nagyon büszke vagyok rá, hogy már hét kiállításom volt, de önmagában az is egy élmény, hogy én gyönyörködhetek a kész munkákban – kezd mesélni házigazdánk a hobbijáról, miközben helyet foglalunk, aztán gyorsan kiderül az is, hogy a kétkezi alkotómunka iránti érdeklődése korántsem új keletű. – Sok tehetséggel áldott meg a teremtőm: fiatal koromban is jól rajzoltam, és varrni is tudok. Akkor vettem egy varrógépet, amikor Németországban éltem, és egy év múlva már angol kosztümöket varrtam, sőt a fellépőruháimat is magam készítettem. Ezek apró hobbik, de megszépítik az ember életét, mert sikerélményt adnak.

Az énekléshez azonban természetesen egyiket sem lehet mérni, hiszen ez a karrier már 62 éve tart, megszakítás nélkül. – Minden fellépésnél úgy vagyok vele, hogy ez az utolsó, de a hetedik búcsúkoncertem után rám szóltak, hogy ne csináljam már, úgysem hagyom abba soha – nevet az énekesnő. – De hát nehéz is nemet mondani, mert jól esik megfürdeni még egy kicsit a nagy szeretetben.

MI MINDEN TÖRTÉNHEK EGY PRESSZÓ ZONGORÁJÁNÁL

Kovács Erzsi egyébként egyáltalán nem szégyelli a korát, sőt büszke rá, nemrégiben pedig egyenesen az utolsó mohikánnak nevezte magát. – Hát nem én vagyok? – kérdez vissza, amikor szóba kerül a dolog. – Ma már többen énekelnek ebben az országban, mint ahányan vagyunk, de amikor én elkezdtem, akkor még messze nem így volt.

Hollós Ilona, Ákos Stefi, kevéssel utánuk Záray Márta, Vámosi János, Putnoki Gábor: akkoriban ők voltak a magyar táncdalénekes sztárok, közéjük robbantam be én fiatalon.

És itt rögtön meg is állhatunk, mert ennek a karriernek már az első pillanatai is regénybe illenek. – Beültünk a barátimmal egy presszóba a Váci utcában, ahol Horváth Jenő, a kiváló zeneszerző játszott – idézi fel emlékeit az énekesnő. – Pont a zongora mellett kaptunk helyet, és én elkezdtem együtt énekelni vele az egyik nagy slágert, ő meg odatolta nekem a mikrofont. Óriási sikert arattam, ő pedig nekiállt unszolni, hogy menjek el a másik nagy zeneszerzőhöz, Vécsey Ernőhöz, aki tanított is, és kezdjek valamit a hangommal. Nekem persze eszem ágában sem volt semmi ilyesmi, de amikor aztán egy hónap múlva találkoztunk az utcán, és tovább erősködött, végül csak megkerestem Vécseyt. Ő pedig meghallgatott, és kijelentette, hogy nem lát bennem semmi fantáziát.

A többséget bizonyára letörte volna egy ilyen vélemény, Kovács Erzsi azonban nem közjük tartozott. Az elutasítást követően szintén zenész férje kezdett foglalkozni vele, aztán egyszer csak felpörögtek az események: felkérést kapott a rádiótól egy próbaéneklésre, majd rögzítettek vele két dalt, és az egyik, a *Régi óra halkan jár* rögtön sláger is lett. Ezután már sorban érkeztek az újabb kislemezek, és jöttek a turnék is: Kovács Erzsi esztrádműsorokban szerepelt, és a sikerhez egyenes utat biztosító Holéczy zenekarral, valamint Németh Lehellal koncertezett, nap mint nap, országsszerte. – Mi ketten lettünk a kis csillagocskák. Nem tudtunk kimeni az utcára, mert lógtak rajtunk az emberek, ha a Lehel piros lámpát kapott az Andrassy úton, leállt a forgalom – mondja. – Közben beindult a televízió is, ahova szintén naponta hívtak, de nem ám csak énekelni: rajtam próbálták ki a sminket, és akkor is nekem szóltak, ha zászlót kellett felhúzni. Velem mindent el lehetett adni.

A hallatlan sikerek egészen 1964-ig tartottak – és ha a közönségen múlik, valószínűleg tartottak volna még tovább is, ekkor azonban a Hanglemezgyárban valamiért úgy határoztak, hogy Kovács Erzsire már nincs szükség. – Bementem hozzájuk a *Nem éri meg nekem, hogy strjon az a másik* című számmal, amit már körbevittünk az országon a Holéczy zenekarral, és le is tárgyaltuk, hogy felvesszük – emlékszik vissza Kovács Erzsi. – Erre nem sokkal később kaptam egy kétségbeesett telefont a szerzőtől, Majláth Julitól, hogy egy fiatal énekesnőnek osztották ki a dalt. Borzalmasan felháborodtam, és bementem a Hanglemezgyárba, az igazgató meg közölte velem, hogy a fiatal tehetségeknek is kellene a jó számok, és ők úgy vették észre, hogy irántam már nem olyan nagy az érdeklődés.

Kovács Erzsi lemezeiből a hivatalos adatok szerint több mint két és fél millió példány kelt el.

Kovács Erzsinek ekkor már volt egy felkérése Németországból, és bár eredetileg esze ágában sem volt elfogadni, az elutasítás hatására úgy

döntött, ha itthon nincs rá szükség, mégis csomagol. – Azzal a szándékkal indultam el, hogy egy évig maradok, és veszek egy jó magnót, vagy valami hasonló – mondja. – Aztán lett belőle 14 év.

ELÜLDÖZVE...

Bár magyar sztárként érkezett meg külföldre, és rögtön az egyik legnagyobb frankfurti szórakozóhelyen kapott fellépési lehetőséget, az újrakezdés egyáltalán nem volt egyszerű: egész éjszakai revüműsorokban lépett fel, ahol órákon át túsarkúban kellett állnia a zenekar előtt, és gyakran megesett az is, hogy a hajnali zárás után alvás nélkül volt kénytelen továbbindulni a következő esti fellépésre, mondjuk Berlinbe. Az elkötelezettségnek azonban ismét meglett az eredménye. – Egyre népszerűbb lettem, és egy idő után már mindenhol szólóelőadóként hívtak meg – emlékszik vissza. – Egyik szerződés jött a másik után, és volt olyan, hogy

öt évig állandóan szerepeltem egy olyan helyen, ahol egyébként havonta változott a műsor.

Ráadásul a hatalmas váltás ellenére a magánéletére sem panaszkodhatott: új barátokat talált Németországban, és hamarosan feleségül is ment magyar kísérezzenekara egyik tagjához. Azt azonban egy pillanatra sem titkolja, hogy a honvágy mindvégig dolgozott benne. – Nagyon hiányzott Magyarország, úgyhogy folyton hazarohangáltam megfürdőzni egy kicsit a népszerűségben. Pár évig ugyanis még tartott az, hogy ha bementem a közértbe, odajöttek hozzám, hogy „Jaj, hát hova tűnt a művész?” – idézi fel. – De aztán persze eljutottunk odáig, hogy már nem ismertek fel. 14 év hatalmas idő egy énekesnő életében, akármennyire is kedvelték azelőtt.

...ÉS HAZARENDELVE

A magyarországi koncertiroda azonban ezzel nem foglalkozott, így aztán Kovács Erzsi külföldi tartózkodása pontosan úgy fejeződött be, ahogy kezdődött: míg korábban ok nélkül félreállították, ekkor mindenféle indoklás nélkül hazarendelték. – Egyszer csak szólt a koncertiroda, hogy most már eleget voltál külföldön, gyérünk haza – mondja. – Írtam is nekik erre egy levelet, hogy mi van, rám vár a Bergendy zenekar?”

A visszatérés már csak azért is nehéznek bizonyult, mert Magyarországon a közönség ekkorra már teljesen más zenéért és előadókért rajongott. – Bejött a beat, megjelentek a fiatalok, Koncz Zsuzsi, Zaltnay Cini – emlékezett Kovács Erzsi. – Sárosi Kati nem sokkal korábban szólt is nekem, hogy amíg tudok, maradjak kint, mert neki már fölkiabáltak a nézőtérrel, hogy „Mi van, nagymama?”. Amikor visszarendeltek, bizony el is gondolkoztam rajta, hogy érdemes-e tovább csinálni ezt. Végül persze a folytatás mellett döntött, a pofonok sorozata azonban folytatódott: korábbi munka-

helyén, a Kamara Varietében és az ORI-nál is barátságatlanul fogadták, így Majláth Júlia közreműködésével vidéki vendéglátóhelyeken kellett újra kezdenie mindent, ami ismét csak nehéz feladat elé állította. – Rettenetes volt azután az óriási karrier után úgy énekelni, hogy közben az emberek gumicsizmában odaálltak a söntéspulthoz, és megitták a féldecit – vallja be. – De ott volt mellettem Latabár Kálmán, akit akkoriban szintén mellőztek, és ő azt mondta nekem: „Erzsi, aki kifizet két forint belépődíjat azért, hogy téged, engem vagy bárki mást lásson, azt pontosan úgy kell kiszolgálni, mintha az Operettszínházban lépnél fel”. – És igaza is volt, úgyhogy én onnantól ugyanazt nyújtottam mindenütt.

Az odaadás pedig ismét kifizetődőnek bizonyult. – Ám főntről megint közbeszóltak. Csináltak egy Fényes Szabolcs-estet a Vigadóban, és az én két slágeremet, a *Rejtélyt* meg az *Egy esős vasárnap délután* Zaltnay Cinire osztották. Engem ez persze nagyon bántott. És akkor mi történt? A második előadás előtt a Cini lebetegedett, úgyhogy megkeresték az Erzsit. Az Erzsi pedig ment, elénekelte a saját slágereit, és frenetikus sikert aratott – nevet Kovács Erzsi. – Ezzel aztán sikerült újra bekerülni a nagy műsorokba, és onnantól már sorban jöttek a dolgok, kiadták a régi slágereimet, beindultak a tévészereplések, és így tovább.

TÜZÖN-VÍZEN ÁT

Minden korábbi élménye ellenére azonban Kovács Erzsi az utolsó húsz évre a legbüszkébb. – Ha magammal is őszinte akarok lenni, akkor ez a legcsodálatosabb korszakom. Hiszen ki merne arról álmodni, hogy hatvanon, hetvenen, nyolcvan felül még mindig ekkora szeretet kap? Erre tényleg büszke lehetek, úgyhogy azt is mondom mindig, csinálja utánam valaki – mosolyog az énekesnő, aki egyébként nem véletlenül beszél sokkal többet szeretetről, mint sikerről. – Nem fogja elhinni, de én soha nem voltam tisztában vele, hogy milyen sikeres vagyok – mondja ennek kapcsán. – Csak azt tudtam, hogy ha hívnak valahova, ott telt ház van, és puszilgatnak az emberek, és hogy nekem ez jó, mert nagyon éhezem a szeretet. Sztárallűrjeim sem voltak soha, még azt sem értettem, hogy mások hogyan tudják önmagukat hallgatni. Ha megcsinálunk egy felvételt, én hazahozom, berakom, felfedezem rajta a hibákat, aztán félre is teszem, mert minél többet szól, annál több problémám lesz vele.

De vajon ilyen önkritikus hozzáállással és ekkora szeretetességgel hogyan lehetett átvészeln azokat az időszakokat, amikor félreállították és mellőzték? Mi lendítette mindig

Az énekesnő számos elismerésben részesült az évek során: kapott eMeRTon- és Lira-díjat, valamint a Magyar Köztársasági Érdemrend Kiskeresztjével és Tisztikeresztjével is kitüntették.

Kovács Erzsi utoljára 2009-ben adott ki új lemezt *Mosolyogva búcsúzom* címmel.

tovább? – Erre nehéz válaszolni – gondolkozik el. – Az mindenesetre biztos, hogy nemcsak tehetség kellett a pályafutásomhoz, hanem valami plusz is, mert vannak nagyon nagy talentumok, akik eltűnnek a semmiben, és vannak gyenge énekesek, akik óriási karriert csinálnak. Én sem voltam soha egy Maria Callas vagy egy Ella Fitzgerald, de volt bennem valami, amit nagyon szeretett a közönség, és ez mindig segített. És az is biztos, hogy szükség volt szerencsére is, mert apró dolgokon múlik nagyon sok minden.

Akárhányszor is bánt azonban jól vele az élet, Kovács Erzsi a sors kegyetlenségéről is szinte többet tud, mint bárki más. Hiszen miután húszéves korában sikertelenül próbált meg disszidálni szerelmével, a futballista Szűcs Sándorral, a férfit halálra ítélték, őt magát pedig három évre bebörtönlőzték. – Tegnapelőtt fölléptem egy műsorban, és valaki azt kérte, hogy énekeljem el az *Ahonnán még senki nem jött vissza* című dalt – mondja az énekesnő. – Ez egy olyan szeretett emberhez szól, aki már elhunyt. Soha nem adtam még elő színpadon, csak lemezen jelent meg, de most elénekeltem, és megmondom őszintén, majdnem elsírtam magamat közben, mert megjelent előttem egy kép. Ugyanez történik akkor is, ha a tévében látok rabokat. Nem is nagyon nézek ilyen filmeket, mert az emlékek egész életemen keresztül kísértenek. Borzalmas dolog volt, ami akkor történt, és ne adja az Isten, hogy még egyszer valaha előfordulhasson, hogy egy ártatlan embert felakasztanak pusztán azért, mert fogja magát, beül a kocsiba, és elindul valamerre. Ráadásul nem is ez a legborzasztóbb az egészben, hanem az, hogy csapdába csalnak minket, előre ki volt találva az egész. Nem is szívesen beszélek erről.

Mégis, hiába az egész életét beárnyékoló tragédia, Kovács Erzsi úgy érzi, összességében szerencsés ember. – Az én szerencsém az, hogy felülről vigyáznak rám – mondja. – Keserves a múltam, de valahogy még azt is túléltem, valami még akkor is erőt adott, hogy tovább csináljam. Hogy ez szerencse-e? Szerintem ebben is benne van, igen.

KI GONDOLTA VOLNA?

Bár már nem dolgozik olyan elánal, mint mondjuk a hatvanas-hetvenes években, Kovács Erzsi ma is aktív életet él: barátaival tölti az időt, akik közé olyanokat sorol, mint Harangozó Teri, Kovács Kati és Tilinger Attila, vagy éppen fest, keresztretjvényt fejt, netán internetezik. Az új zenék helyett azonban inkább a hírek kötik le a weben.

– Nem tudok megbarátkozni a mai zenéssel – ismeri el. – Én abban a világban nőttem fel, amikor még minden dal szólt valamiről, és megérintette az embereket. Ma viszont, tisztelet a kivételnek, a harmincszor elismételt refrének mennek, na meg persze a lakodalmas zene, amitől én rosszul vagyok. De ha erre van igény, akkor azt is el kell fogadni. Tudomásul kell venni, hogy más már a zenei világ.

Kovács Erzsi azonban ezzel együtt sem akar a múltban élni. – Nem szeretem, amikor valaki újra meg újra csak a régi dalait adja elő. Én a lemezeimre is friss szerzeményeket teszek fel, és a koncerteken is inkább azokat játszom. Persze a közönség nem hagyja, hogy ne énekeljem el a slágereket, de én azokkal úgy vagyok, hogy szép volt, jó volt, elég volt. Egyszer elő is bújt belőlem a kisördög, és miután kikövezték tőlem a *Tűzpiros virágot*, elmondtam nekik, hogy éneklés közben arra gondoltam, mit kell másnap vásárolni – nevet.

Ennek ellenére talán mégsem olyan nagy baj, ha a *Tűzpiros virág* az egyik első dolog, ami eszünkbe jut Kovács Erzsivel kapcsolatban, ugyanis amellet, hogy mind a mai napig ez az egyik legnagyobb slágere, a dal rövid története egyben kalandos pályafutásáról is sokat mesél. – Ennek a számnak a sikere is pont egy olyan apróságon múlt, amikről az előbb beszéltem. Volt a Rákóczi úton egy Marika nevű szórakozóhely, egy gyönyörű rózsalugasos kerthelyiség, ahova engem egész nyárra leszerződtek 1960-ban... vagy talán még '59-ben? Az ottani zongorista, Dr. Berente Imre állt elő ezzel a dallal, és egyre csak noszogott, hogy vigyem be a Rádióba, hátha fölveszik velem. Én meg mondtam neki, hogy nem viszem be, ez egy hülyeség, hát ki énekel ilyet, hogy „Tűzpiros virág volt minden csókod, kedvesem”? De ő addig nyaggatott, míg mégiscsak bementem vele, és szóltam, hogy itt ez az izé, szeretném fölnekelni. Ki gondolta volna, hogy félmillió példányban fog elkeln a kislemez, és 2013-ban is még mindig ezt a dalt kérik majd tőlem?

Bus András

